

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยได้
ดำเนินการสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1
ส่วนใหญ่ คือ ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว และด้านที่เกี่ยวกับ
สถานศึกษา

1.1 ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน

1.1.1 ปัญหาด้านร่างกาย พบว่า นักเรียนมีปัญหาลักษณะ มีโรคประจำตัว และ
ไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง ทำให้ขาดเรียนบ่อย เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่เข้าใจบทเรียน และ
ทำงานส่งไม่ทันตามกำหนดเกรงกลัวการถูกลงโทษ หลีกเลียงหรือแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการไม่
มาเรียน ขาดเรียน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการออกกลางคัน

1.1.2 ปัญหาด้านจิตใจ พบว่า นักเรียนไม่สนใจ ไม่มีสมาธิและเบื่อหน่ายต่อการ
เรียน ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยเกิดมาจากสาเหตุของสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว
โรงเรียน หรือสังคม

1.1.3 ด้านพฤติกรรมกรเรียน พบว่า นักเรียนขาดการวางแผน การจัดแบ่งเวลา
ในการเรียนไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบ มีนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนไม่เหมาะสม

1.2 ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว

1.2.1 ด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า ครอบครัวของนักเรียนมี
ฐานะทางเศรษฐกิจและรายได้ต่ำ ยากจน และผู้ปกครองต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง ทำให้มีรายได้ไม่

เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครอบครัวและการเรียน นักเรียนต้องดิ้นรนทำงานหารายได้เพื่อจุนเจือครอบครัวและเลี้ยงดูตนเอง ส่งผลกระทบต่อการเรียน ขาดเรียน และเรียนไม่ทันเพื่อน

1.2.2 ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า สภาพครอบครัวไม่อบอุ่น แยกแยก ผู้ปกครองมีการหย่าร้าง ผู้ปกครอง ไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูหรืออบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสมไม่ดูแลใส่ใจในความเป็นอยู่ ทอดทิ้งให้อยู่กับคนอื่น และผู้ปกครองไม่เข้าใจพัฒนาการวัยรุ่น ไม่มีเวลาพูดคุย ไม่มีความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

1.2.3 ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ไม่มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ ให้แต่เงินหรือวัตถุตามที่เด็กต้องการ ทอดทิ้งให้อยู่กับญาติพี่น้อง เพราะต้องดิ้นรนทำงานหาเลี้ยงชีพ และไม่เข้าใจพัฒนาการของวัยรุ่น ไม่เสมอต้นเสมอปลาย เข้มงวด รุนแรง

1.3 ด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา

1.3.1 ด้านสภาพในโรงเรียน พบว่า ใน 1 ห้องเรียนมีนักเรียนที่มีความแตกต่างทั้งในด้านสติปัญญา พฤติกรรมการเรียน และพฤติกรรมส่วนตัว ทำให้ครูผู้สอนให้ความสนใจไม่ทั่วถึง สนใจเฉพาะนักเรียนที่ตั้งใจเรียน จึงไม่สามารถตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนได้ครบทุกคน

1.3.2 ด้านครู พบว่า ครูมีภาระงานหลายอย่างนอกเหนือจากงานการสอน ทำให้ครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ไม่เข้าใจพัฒนาการวัยรุ่น และไม่เข้าใจปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง ใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรง เมื่อเด็กประสบปัญหาจึงไม่กล้าปรึกษาครู ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก้าวร้าว ต่อต้าน ทำทนาย ไม่อยากเรียน เบื่อหน่ายในการเรียน หนีเรียนในที่สุด

1.3.3 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน พบว่า เพื่อน ไม่ยอมรับ มีปมด้อย ทำให้นักเรียนหันไปคบหากับเพื่อนที่มีลักษณะเช่นเดียวกัน ซวนกันพูดคุยในขณะที่เรียน ไม่สนใจเรียน ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน หนีเรียน และหนีออกจากบ้าน

1.3.4 การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนยังไม่มีทุนสนับสนุนในด้านการเรียนอย่างเพียงพอ

2. แนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า

2.1 ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน พบว่า สถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายด้านระบบการช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนว่าทาง โรงเรียนให้ความสำคัญในด้านกิจกรรมเป็นส่วนสำคัญ ไม่น้อยไปกว่าด้านวิชาการ การส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นดนตรี กีฬา

กิจกรรมองค์รววิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย จะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้อีกวิธีหนึ่งสำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายด้านการช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบันที่มีส่วนส่งเสริมและพัฒนานักเรียน นอกจากนี้การแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายทางการออกกลางคันอย่างจริงจังมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งเพราะกิจกรรมเป็นส่วนสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี

2.2 ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว พบว่า โรงเรียนควรให้ความช่วยเหลือ โดยการให้คำปรึกษารายบุคคล และให้คำปรึกษากลุ่ม ให้ข้อมูลและแนวทางเพื่อสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา อาจารย์ที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปกครอง เพื่อปรึกษาปัญหาและหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน โดยโรงเรียนควรส่งเสริมกิจกรรมด้านการหารายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โดยการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และจัดทำงานประดิษฐ์ต่าง ๆ เพื่อจำหน่ายและสร้างรายได้ให้กับนักเรียน นอกจากนี้นักเรียนจะต้องสร้างความเข้าใจในตนเองเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ผลการเรียนไม่ดี และยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการเรียนและมีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น ได้มีการวางแผนและมีเป้าหมายในการ ที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องการเรียนการเผชิญกับปัญหาอุปสรรคและแก้ไขปัญหโดยใช้ปัญญา สามารถเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาและมีเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ส่วนผู้ปกครองจะต้องเปิดใจยอมรับและสนองตอบต่อนโยบายของโรงเรียน โดยให้เวลาแก่บุตรหลาน ส่งเสริมการพูดคุยภายในครอบครัว แบ่งงานและความรับผิดชอบให้แก่บุตรได้ทำ ประสานความร่วมมือกับทางโรงเรียน โดยมีการรายงานพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ครู อาจารย์ออกเยี่ยมเยียนบ้านนักเรียนเพื่อให้กำลังใจและช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ การแนะนำการอบรมเพิ่มเติมด้านอาชีพ การจัดทำบัญชีในครัวเรือนเพื่อควบคุมการใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.3 ด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรมีการจัดทำกรอบแนวคิดและนโยบายในด้านระบบการช่วยเหลือนักเรียน โดยยึดแนวทางทางการบริหารและจัดการศึกษา โดยอาศัยปรัชญาการจัดการศึกษาของโรงเรียน คือ ความรู้ คู่คุณธรรม โดยโรงเรียนให้ความสำคัญทั้งสองส่วนเท่า ๆ กันมีการจัดการดูแลในเรื่องของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการเรียน การให้โอกาสนักเรียนในการพัฒนาตนเอง การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ แสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพของตน นอกจากนี้ระบบการช่วยเหลือนักเรียนยังคำนึงถึงหลักของคุณธรรม มีการคัดกรองผู้เรียนตั้งแต่การรับสมัครเข้าเรียนในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ อันเป็นกิจกรรม ที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์ของหลักสูตรมีการนำระบบสารสนเทศ หรือ IT (Information Technology) เข้ามาพัฒนาและช่วยเหลือในกระบวนการ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยตรวจสอบข้อมูล นักเรียน (Call Center Student) ซึ่งสามารถตรวจสอบ ข้อมูลนักเรียนทั้งในเรื่องของข้อมูลทั่วไป ข้อมูลวิชาการ ตลอดจนพฤติกรรมเป็นต้น นอกจากนี้ ทางโรงเรียนยังได้แจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ ตลอดจนแจ้งพฤติกรรมนักเรียน โดยการแจ้งทาง โทรศัพท์ หรือเชิญผู้ปกครองมาพูดคุยเพื่อแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ ปัจจุบันระบบการช่วยเหลือ นักเรียนที่โรงเรียนมีอยู่และดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องนั้น ถือได้ว่าเป็นระบบที่สามารถดูแล ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างดียิ่งขึ้น เพราะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถือว่าอยู่ในช่วงวัยรุ่น ดังนั้น การป้องกันส่งเสริมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้นักเรียนก้าวไปสู่จุดหมายที่เป็นของตัวเอง เพิ่มพูนทั้งความรู้ทักษะ และคุณธรรมต่อไป

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่มีความสำคัญสำหรับนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน โรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ส่วนใหญ่ คือ ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว และด้านที่เกี่ยวกับ สถานศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของนันทิกา นาคฉายา (2553 : 72-84) ได้ศึกษาสภาพปัญหา และสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาระดับอนุปริญา วิทยาลัยชุมชนระนอง ประจำปี การศึกษา 2553 พบว่า สภาพปัญหาการออกกลางคันของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อพิจารณา ในภาพรวม ด้านที่มีระดับสภาพปัญหามากที่สุด คือ ด้านนักศึกษา รองลงมา คือ ด้านครอบครัว ด้านหลักสูตร ด้านสถานศึกษา และด้านอาจารย์ สมพร น้วสกุล และคณะ (2553 : 68-72) ได้นำเสนอรายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัจจัยสาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาการออกกลางคัน ของนักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเขตตรวจราชการที่ 7 ปีการศึกษา 2553 พบว่า ปัจจัยสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคัน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัวของ นักเรียน ปัจจัยด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน และปัจจัยด้านสภาพครอบครัว

ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากตัวนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนไม่ดี เพราะว่า เจตคติเป็นความรู้สึกทางจิตใจที่จะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปในทิศทางใด ทิศทางหนึ่งต่อการตอบสนองของสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ เจตคติต่อการ เรียนและ โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียนด้วย นอกจากนี้ ตัวแปรด้านการ ขาดเรียนของนักเรียนก็เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ขึ้นอยู่กับหลาย ๆ สาเหตุ เมื่อนักเรียนไม่ได้เรียน ย่อม ทำให้ความพยายามในการเรียนหรือความตั้งใจในการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทาง การ

เรียน ย่อมมีความลดน้อยลงด้วยเมื่อสิ่งดังกล่าวลดลง ย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและจะนำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนคนนั้น ๆ ในที่สุด ผลจากตัวนักเรียนทำให้เราทราบว่า เมื่อไรก็ตามที่นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าครูยอมรับในตัวเขาและเชื่อว่าเขามีความสามารถ เมื่อนั้นนักเรียนก็ยอมพร้อมมากขึ้นที่จะให้ความร่วมมือกับครู ยอมรับความช่วยเหลือหรือคำตักเตือนแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการเรียนมากขึ้น เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อโรงเรียนมีผลต่อนักเรียนและยอมทำให้นักเรียนมีความผูกพันต่อโรงเรียนอยากใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน และทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการเรียนการสอน แต่ในทางกลับกัน ถ้าสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนทำให้นักเรียนได้รับความเจ็บปวดหรือขมขื่นใจแล้ว อาจจะทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน อันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปัญหาการหนีโรงเรียนเกิดความเบื่อหน่ายอย่างจริงจัง อยากหนีการเรียนการสอน เหล่านี้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย

เมื่อแยกอภิปรายผลเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 สาเหตุการออกกลางคันที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง พบว่า นักเรียนมีปัญหาสุขภาพ มีโรคประจำตัว และไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง ทำให้ขาดเรียนบ่อย เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่เข้าใจบทเรียน และทำงานส่งไม่ทันตามกำหนดเกรงกลัวการถูกลงโทษ หลีกเลี้ยงหรือแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการไม่มาเรียน ขาดเรียน ปัญหาด้านการเรียน พบว่า นักเรียนไม่สนใจ ไม่มีสมาธิและเบื่อหน่ายต่อการเรียน ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยเกิดมาจากสาเหตุของสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว โรงเรียน หรือสังคม ด้านพฤติกรรมกรเรียน พบว่า นักเรียนขาดการวางแผน การจัดแบ่งเวลาในการเรียนไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบ มีนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนไม่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 10 - 23) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันที่เกี่ยวข้องกับด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาไว้ พบว่า การเบื่อหน่ายต่อการเรียน นักเรียน นักศึกษาที่เบื่อหน่ายต่อการเรียนจะมีอัตราเสี่ยงในการออกกลางคัน เพราะการเบื่อหน่ายต่อการเรียนเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการประสบความสำเร็จในการเรียนและนำไปสู่การออกกลางคัน การขาดเรียน มีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุนักเรียน นักศึกษา มาเรียนมากทำให้การออกกลางคั้นน้อย และถ้านักเรียน นักศึกษามาเรียนน้อยมีความเสี่ยง ในการออกกลางคั้นมาก พฤติกรรมขาดเรียนมีสาเหตุจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาและความน่าสนใจของกิจกรรมในชั้นเรียน การหนีเรียนถือเป็นสาเหตุการออกกลางคัน และกิตติศักดิ์ สารประดิษฐ์ (2549 : 12) กล่าวว่า นักเรียนยังมีความเบื่อหน่ายต่อการเรียนมากเท่าใด ก็จะมีแนวโน้มหรืออัตราการเสี่ยงในการออกกลางคั้นมากขึ้น การเบื่อหน่ายต่อการเรียนจึงนับว่าเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการประสบความสำเร็จในการเรียน และสามารถนำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนในที่สุด ในทางตรงกันข้าม การเห็นว่าการเรียนเป็นเรื่องสนุกสนานก็จะเป็นการเสริมแรงกระตุ้นให้นักเรียนมีพลังในการเรียนรู้

มากยิ่งขึ้น และจะนำไปสู่ผลสำเร็จในการเรียนได้สูงขึ้น โอกาสเสี่ยงในการออกกลางคันลดลง และสมพร น้วสกุล และคณะ (2553 : 68-72) ได้นำเสนอรายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัจจัยสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7 ปีการศึกษา 2553 พบว่า ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน คือ ไม่สนใจการศึกษาเล่าเรียน มีภาระรับผิดชอบครอบครัวหรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผลการเรียน ไม่น่าพึงพอใจหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน

1.2 สาเหตุการออกกลางคันที่เกิดจากด้านครอบครัว พบว่า ครอบครัวของนักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจและรายได้ต่ำ ยากจน และผู้ปกครองต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครอบครัวและการเรียน เด็กต้องดิ้นรนทำงานหารายได้เพื่อจุนเจือครอบครัวและเลี้ยงดูตนเอง ส่งผลกระทบต่อการเรียน ขาดเรียน และเรียนไม่ทันเพื่อน ส่วนความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีสภาพครอบครัวไม่อบอุ่น แยกแยก หย่าร้างผู้ปกครองไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูหรืออบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ไม่ดูแลใส่ใจในความเป็นอยู่ ทอดทิ้งให้อยู่กับคนอื่นและผู้ปกครองไม่เข้าใจพัฒนาการวัยรุ่น ไม่มีเวลาพูดคุย ไม่มี ความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นอกจากนี้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ไม่มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ ให้แต่เงินหรือวัตถุตามที่เด็กต้องการ ทอดทิ้งให้อยู่กับญาติพี่น้อง เพราะต้องดิ้นรนทำงานหาเลี้ยงชีพ และไม่เข้าใจพัฒนาการของวัยรุ่น ไม่เสมอต้นเสมอปลาย เข้มงวด รุนแรง ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องสภาพครอบครัวที่มีปัญหา สามัภรรยาทะเลาะกัน แยกทางกัน สมาชิกในครอบครัวจะประสบปัญหาทางจิตใจ ไม่มีความสุข หวาดระแวง กลัวขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดที่พึ่ง หันไปพึ่งผู้อื่นนอกบ้านที่ใกล้ชิดที่สุด คือ เพื่อน ซึ่งอาจนำไปสู่การคบเพื่อนที่ไม่ดี ถูกชักจูงไปในทางที่ผิดหรือครอบครัวที่มีบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียว ต้องรับภาระหนัก ทำให้เกิดความเครียด หากมีคู่อื่นที่ไม่เข้าใจกันระหว่างพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง หรือลูกเลี้ยง บุตรจะขาดความอบอุ่นและเกิดปัญหาขึ้นได้หรือในการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุม บังคับ เข้มงวดกดขี่มากเกินไป ไม่ให้อิสระในการคิดหรือต้องปฏิบัติตามคำสั่งโดยเคร่งครัด เด็กจะเกิดความหวาดกลัว ไม่กล้า และไม่มีความผูกพันใกล้ชิด ขาดความอบอุ่น ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่อต้าน ก้าวร้าว หากเลี้ยงดูแบบตามใจ ปล่อยปละละเลย ทอดทิ้งไม่เหลียวแล ไม่สนใจ เด็กจะเป็นคนที่ไม่เชื่อฟัง ก้าวร้าว ขอบทะเลาะ อารมณ์ไม่มั่นคงเรียกร้องความสนใจ หากทะนุถนอมมากเกินไป ทำให้เอาแต่ใจตัวเอง ไม่มีความคิดริเริ่ม และแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเองไม่ได้ สอดคล้องกับ ชัยมงคล จำรูญ (2548 : 25) ได้อธิบายไว้ว่าครอบครัวที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือครอบครัวเดี่ยวที่อยู่กันเฉพาะ เช่น แม่กับลูก หรือพ่อกับลูก เป็นต้น ครอบครัวที่อยู่ในภาวะเสี่ยงจากการที่พ่อแม่แยกกันอยู่ หรือพ่อแม่ทิ้งลูกให้อยู่กับญาติผู้สูงอายุ สภาพครอบครัวยากจน พ่อแม่มีการศึกษาน้อย นอกจากนี้ปัญหาภายในครอบครัว เช่น เด็กเรียนไม่

เก่ง เกร ติดยาเสพติดก็เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน กองสารวัตรนักเรียน (2551 : 11) ได้อธิบายเกี่ยวกับสภาพปัญหาทางครอบครัวที่อาจจะส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียน นักศึกษา ที่เป็นปัจจัยสาเหตุการออกกลางคัน ปัญหาความยากจน นักเรียน นักศึกษาต้องช่วยเหลือทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัว ต้องทำงานก่อนไปเรียน บางทีเลิกเรียนแล้วกลับไปช่วยงานอีกจนถึงค่ำไม่มีโอกาสได้ทำการบ้าน ออกจากบ้านไปเรียนก็สาย บางครั้งก็จะไม่ไปเรียนเลยเพราะทำการบ้านไม่เสร็จกลัวถูกทำโทษ เกิดความกลัวครูผู้สอนเกิดปมด้อยอายุเพื่อนจึงทำให้ขาดเรียน ปัญหาบ้านแตกได้แก่ พ่อแม่แยกกันอยู่ หรือพ่อแม่ ทะเลาะกันทุกวันจนลูกอยู่บ้านไม่ได้ ในกรณีที่พ่อแม่แยกทางกันนักเรียน นักศึกษาอาจจะอยู่กับฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่หรือกับญาติ นักเรียน นักศึกษาพวกนี้จะเก็บตัวเงียบ เหงาเศร้า ไม่ได้ได้รับความอบอุ่น ไปถึงสถานศึกษาถูกเพื่อน ถามสภาพทางบ้านหรือถูกเพื่อน ๆ หยอกล้อ จึงทำให้เกิดการเบื่อหน่ายอยากหนีสังคมจึงไม่ยอมไปเรียน พ่อ แม่ไม่สนใจ ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาโดยมีความคิดเอาเฉพาะหน้าให้ได้ใช้งานนักเรียน นักศึกษาเพื่อความสบายของตนเอง และคิดว่าถ้าไม่ได้เรียนหนังสือก็อยู่ได้หรือคิดว่าเรียนไปก็ไม่ได้เรียนต่อ ไม่ได้ช่วยให้ฐานะครอบครัวดีขึ้น จึงให้ช่วยกันทำงานหาเงินคิดว่าไม่สนับสนุนให้ไปเรียนสิทธิพร ประวิตรุ่งเรือง (2545 : 64-78) ได้ศึกษาเรื่องการทำความเข้าใจการออกกลางคันในโรงเรียนเอกชนในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีอัตราการออกกลางคันของนักเรียนสูงในโรงเรียนทุกประเภท ส่วนปัจจัยเสริมของการออกกลางคันจำแนกออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ ภูมิหลังครอบครัว ลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ปัจจัยภายใน โรงเรียน และปัจจัยภายนอกโรงเรียน กล่าวคือนักเรียนที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครองเดี่ยวหรือครอบครัวที่สอง และมีประวัติ การซ้ำชั้นมีโอกาที่จะออกกลางคันสูง นอกจากนั้นยังพบว่าเพื่อนมีอิทธิพลสำคัญต่อการนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยง และออกกลางคัน รวมถึงการถูกกดขี่รังแกและปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัย เป็นสาเหตุสำคัญของการออกกลางคันในปีแรก ภูมรินทร์ บุญทวี (2548 : 82-87) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางครอบครัวและพฤติกรรมทางสังคมที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาโรงเรียนอาชีวะเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางครอบครัวมีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาในโรงเรียนอาชีวะเอกชนอย่างมาก นักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเกิดจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความคาดหวังที่ครอบครัวมีต่อนักศึกษา การที่พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่เชื่อมั่นและไว้ใจลูก มีผลทำให้นักศึกษาขาดแรงจูงใจในการเรียน

1.3 สาเหตุการออกกลางคันที่เกิดจากสถานศึกษา พบว่า ใน 1 ห้องเรียนจะมีนักเรียนที่มีความแตกต่างทั้งในด้านสติปัญญา พฤติกรรมการเรียน และพฤติกรรมส่วนตัว ทำใ้ครูผู้สอนให้ความสนใจไม่ทั่วถึง สนใจเฉพาะนักเรียนที่ตั้งใจเรียน จึงไม่สามารถตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนได้ครบทุกคน นอกจากนี้สภาพปัจจุบันครูมีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาที่

จะตรวจสอบและแก้ไขปัญหานักเรียนได้ครบทุกคน ไม่ทราบปัญหาของนักเรียน ได้อย่างแท้จริง จึงใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรง เมื่อเด็กประสบปัญหาจึงไม่กล้าปรึกษาครู ทำให้เด็ก มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก้าวร้าวต่อต้าน ทำหาย ไม่อยากเรียน เบื่อหน่ายในการเรียน หนีเรียนในที่สุด ด้านเพื่อนพบว่า เพื่อนไม่ยอมรับ มีปมด้อย ทำให้นักเรียนหันไปคบหากับเพื่อน ที่มีลักษณะเช่นเดียวกัน ชวนกันพูดคุยในขณะเรียน ไม่สนใจเรียน ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน หนีเรียน และหนีออกจากบ้าน ส่วนการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนยังไม่มีทุนสนับสนุนในด้านการเรียนอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐนันท์ กลั่นนุศย์ (2552 : 76-83) ได้ศึกษาสาเหตุปัจจัยที่นำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในเขตอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สาเหตุจากสภาพโรงเรียน ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ครูจัดการสอนไม่เหมาะสมกับนักเรียน ครูคนเดียวต้องสอนหลายวิชา มีจำนวนครูน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและมีภาระงานมาก ด้านลักษณะของครู ได้แก่ ครูลงโทษโดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ครูขาดการเฝ้าระวังดูแลนักเรียน ครูไม่มีจิตวิทยาการสอน จัดการเรียนการสอนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ครูใช้คำพูดไม่เหมาะสม เช่น ล้อเลียนปมด้อย คำว่า หรือใช้ถ้อยคำหยาบคาย ขาดความยุติธรรม มีอคติต่อเด็ก ครูไม่ให้ความสำคัญกับนักเรียน ขาดสื่อ อุปกรณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ จูงใจให้อยากเรียน ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้มีจำนวนน้อย ขาดวัสดุการเรียน บรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ สภาพโรงเรียนและบริเวณ โรงเรียนทรุดโทรม สกปรกห้องเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน การใช้ห้องเรียนร่วมกัน เกิดความอึดอัดน้ำท่วมขัง ฯลฯ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสภาพโรงเรียน ครูไม่เป็นมิตรกับนักเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ วิธีการสอนน่าเบื่อ และการบริการต่าง ๆ ไม่มีประสิทธิภาพ ก็เป็นสาเหตุทำให้วัยรุ่นหนีออกจากโรงเรียน และมักจะเข้าร่วมกับแก๊งอาชญากรรม หรือรับเอาวิถีชีวิตแบบใหม่ของคนเถรมาใช้ นอกจากนี้อาจเกิดจากตัวครูไม่เป็นที่ประทับใจเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี เลือกที่รักมักที่ชังหรือดูและไม่เข้าใจในตัวเด็ก วิธีการสอนที่น่าเบื่อหน่าย ทำโทษพร่ำเพรื่อ เข้มงวดมากเกินไป ไม่ให้ความช่วยเหลือเด็กเท่าที่ควร

2. แนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 พบว่า ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน พบว่าสถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายด้านระบบการช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนว่าทางโรงเรียนให้ความสำคัญในด้านกิจกรรมเป็นส่วนสำคัญ ไม่น้อยไปกว่าด้านวิชาการ การส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว พบว่า โรงเรียนควรให้ความช่วยเหลือ โดยการให้คำปรึกษารายบุคคล และให้คำปรึกษากลุ่ม ให้ข้อมูลและแนวทางเพื่อสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา อาจารย์ที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปกครอง เพื่อปรึกษาปัญหาและหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรมีการจัดทำกรอบแนวคิด และนโยบายในด้านระบบการช่วยเหลือนักเรียน โดยยึดแนวทางทางการบริหารและจัดการศึกษา โดยอาศัยปรัชญาการจัดการศึกษาของโรงเรียน คือ ความรู้ คู่คุณธรรม โดยโรงเรียนให้ความสำคัญทั้งสองส่วนเท่า ๆ กันมีการจัดการดูแลในเรื่องของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้าน การเรียน การให้ออกาสนักเรียนในการพัฒนาตนเอง การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ แสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพของตน สอดคล้องกับการศึกษาของสมพร นั้วสกุล และคณะ (2553 : 68-72) ได้นำเสนอรายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัจจัยสาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญห การออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7 ปีการศึกษา 2553 พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักเรียน ด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษา ผู้เรียนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมที่ดีสำหรับตนเอง เลือกเรียนสาขาวิชาที่ชอบและถนัด มีความขยัน มุ่งมั่น ตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน หลีกเลี่ยงการเที่ยวเตร่ การมั่วสุมอบายมุขหรือการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์หรือชักชวนไปในทางที่ไม่ดี ปัจจัยด้านสภาพครอบครัว สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาทุนการศึกษาสนับสนุน ผู้เรียนหรือให้สวัสดิการอื่น ๆ เช่น การใช้บริการกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนช่วยเหลือจาก สมาคม มูลนิธิต่าง ๆ รวมทั้งการจัดหางานให้ทำเพื่อหารายได้ในช่วงที่มีเวลาว่างหรือปิดภาคเรียน เป็นต้น พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของ บุตรหลาน สนับสนุนการศึกษาเล่าเรียนไม่ควรนำไปเร่ร่อนประกอบอาชีพหรือให้ทำงานหารายได้ ช่วยเหลือครอบครัวมากเกินไป เผื่อระวังพฤติกรรมของบุตรหลานให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ในการสอดส่องดูแลและให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ รวมทั้งการแก้ไขปัญหชีวิตประจำวัน ตลอดจนการปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อกัน ไม่ทะเลาะวิวาท สร้าง ความแตกแยกหรือการมั่วสุมอบายมุข และปัจจัยด้านสถานศึกษา จะต้องปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน รวมทั้งประชาสัมพันธ์ชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการ ปฏิบัติ มาตรการหรือบทลงโทษให้ทราบทั่วกัน กำหนดแนวทางในการรับนักเรียน นักศึกษาตาม นโยบายของต้นสังกัดโดยคำนึงถึงความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือมีการทดสอบ ความรู้พื้นฐาน ในสาขาวิชาที่ต้องการจะเรียนเป็นรายบุคคล จัดระบบการดูแลช่วยเหลือโดยการ เน้นแนวให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียน และการปรับตัวในสังคมแวดล้อม จัดทำ ทะเบียนข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกับชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละครั้งเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน และร่วมกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับตัวนักเรียนเอง

- 1.1 นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมให้มีคุณและใส่ใจในสุขภาพของตนเองให้มากขึ้น
- 1.2 นักเรียนควรสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์กับผู้ปกครองให้มากขึ้น
- 1.3 นักเรียนควรมีการวางแผน จัดแบ่งเวลาในการเรียนให้เหมาะสม รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และควรมีเป้าหมายในชีวิตเพื่อเป็นแรงจูงใจในการเรียนต่อไป
- 1.4 เมื่อนักเรียนมีปัญหาลุปสรรคในเรื่องต่าง ๆ ควรมีการปรึกษาอาจารย์หรือผู้ปกครอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน

- 2.1 บุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา อาจารย์ที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยนักเรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน และผู้ปกครอง ควรมีความเข้าใจในพัฒนาการของวัยรุ่นร่วมกันดูแลและให้กำลังใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยกันประคับประคองให้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- 2.2 ผู้ปกครอง ควรดูแลใส่ใจในการแก้ไขปัญหาสุขภาพของนักเรียนอย่างจริงจังและควรมีเวลาในการพูดคุย สร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 2.3 โรงเรียน ควรมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองทันที เมื่อพบว่านักเรียนขาดเรียน ไม่มาเรียนหรือหนีเรียน มีการเยี่ยมบ้านและประชุมผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ทราบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่
- 2.4 โรงเรียนควรมีผู้ที่สามารถเป็นที่ไว้วางใจให้นักเรียนได้พูดคุย ระบายความไม่สบายใจหรือให้คำปรึกษากับนักเรียนได้ อาจมีโครงการเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อนให้คำปรึกษาเพื่อน
- 2.5 กรณีที่ประสบปัญหาในด้านการเงินทำให้เป็นอุปสรรคในการเรียน โรงเรียนควรจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนอย่างเพียงพอ ส่งเสริมหรือจัดหางานให้มีรายได้ระหว่างเรียน

3. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการออกกลางคัน กรณี การตั้งครุภ

สถาบันการศึกษาและครูแนะแนว ต้องระลึกอยู่เสมอว่านักเรียนที่กระทำความผิด ไม่ใช่คนไม่ดี พฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ย่อมมีสาเหตุที่มาแตกต่างกัน การให้การแนะแนวหรือให้คำปรึกษาต้องใช้ความจริงในสังคมเป็นพื้นฐาน ไม่ติดยึดกับกระบวนการแนะแนวหรือการให้คำปรึกษาแบบเดิม ๆ ที่ยังคงสภาพที่ดี เรื่องเพศศึกษาและความเข้าใจวัยรุ่น เป็นสิ่งที่ครูแนะแนวและครูทุกคน ควรให้ควรรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้อง ดังนี้

3.1 ควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่นักเรียน เรื่องการป้องกันตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ ส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัย เพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนคบเพื่อนต่างเพศ และนักเรียนที่นิยมพักอาศัยอยู่หอพัก เพราะนักเรียนหรือ เหล่านี้มีความคิดว่า การมีเพศสัมพันธ์กับคู่อริของตนเอง ไม่จำเป็นต้องใช้ถุงยางอนามัย

3.2 ควรจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาในสถานศึกษา ให้ครูทุกคนมีส่วนในการแนะนำนักเรียน เรื่องเพศศึกษา และไม่มองว่าเรื่องเพศศึกษามีเพียงเรื่องการร่วมเพศอย่างเดียว ส่งเสริมความรู้และทักษะในการใช้ชีวิตวัยรุ่น การพบเพื่อนต่างเพศ การยับยั้งอารมณ์ต่อการอยู่กับเพศตรงข้าม การให้เกียรติซึ่งกันและกัน การป้องกันตนเองจากภาวะเสี่ยง และรู้จักทักษะการปฏิเสธ เมื่อผู้ชายต้องการมีเพศสัมพันธ์

3.3 ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าปรึกษา และแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย และรักษาความลับของผู้ขอคำปรึกษา เพื่อให้เกิดความไว้วางใจที่จะปรึกษาปัญหาต่าง ๆ และร่วมมือกันหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.4 สร้างบทบาทแนะแนว ให้เป็นศูนย์กลางให้คำปรึกษา ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ไม่ใช่เป็นแหล่งที่ให้คำปรึกษาหรือเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วเท่านั้น การแนะแนวจึงควรจัดให้มีกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3.5 สร้างจิตสำนึกในการรักษานวลสงวนตัวและมีความภาคภูมิใจในตนเองของหญิงวัยรุ่น เพื่อการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การกระตุ้นความคิดของวัยรุ่นและสังคมว่า ควรจะให้วัยรุ่นมีการรักษานวลสงวนตัว

3.6 สอนให้วัยรุ่นทั้งหญิงชายรู้และเข้าใจถึงผลเสียของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย อันควรทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและศีลธรรม

3.7 สร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของการรักษานวลสงวนตัวการรู้จักยับยั้งชั่งใจในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ การมีทัศนคติและการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ให้กับวัยรุ่นชายและหญิง

3.8 ปลุกฝังจิตสำนึกให้วัยรุ่นทั้งหญิงและชายรักและหวงแหน และเห็นคุณค่าของการรักษาพรหมจรรย์ไว้จนกระทั่งถึงวัยสมควร

3.9 ครูทุกคน โรงเรียน โดยเฉพาะครูแนะแนวต้องมีความรู้ความเข้าใจ และติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการให้คำแนะนำแก่วัยรุ่น ได้ทันกับเหตุการณ์

3.10 ให้ความสำคัญและเฝ้าติดตามนักเรียน นักศึกษาเป็นกรณีพิเศษ นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ เช่น นักเรียนที่เที่ยวกลางคืน นักเรียนที่ใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือยนักเรียนที่ชอบดื่มแอลกอฮอล์

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 การศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจาก 3 ด้านนี้

4.2 ควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบสอบถาม และแบบสังเกต เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนขึ้น

4.3 ควรมีการเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ มาร่วมสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาคารออกกลางคันที่มีความเหมาะสมต่อไป

4.4 ควรมีการศึกษาการออกกลางคันของนักเรียนในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ นอกจากสถานศึกษาที่สังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.5 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนของสถานศึกษาต่าง ๆ ในเขตจังหวัดมหาสารคามเพื่อจะได้ทราบสาเหตุที่แท้จริงสำหรับกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาคต่อไป